

SZIESZTA

SZERKESZTI: ÚJSZÁSZI ILONA, WERNER KRISZTINA ■ 2006. SZEPTEMBER 16.

WWW.DELMAGYAR.HU

VÁLASZTÁS ELÉ ÁLLÍTOTTA AZ 56-OS ESEMÉNYEK KÉT RÉSZTVEVŐJÉT A RENDŐRKAPITÁNY

Jó futballra ítélték a focistákat

Jó futballal váltotta meg büntetését az ötvenhatos forradalom utáni megtorlás idején Vásárhelyen két focista – így szól a legenda. Az egyik játékos, akinek Gida volt a beceneve, állítólag fél tüdővel, 36 évesen vállalta a játékot. Fia, Kecskés Ákos ügyvéd erről eddig nem nyilatkozott – most igen. Megtudtuk: a legenda igaz, sőt.

A történet ott kezdődik, hogy a kolozsvári egyetem jogi karának hallgatóját – aki karpaszományos tisztként harcolt a háborúban – mellkason lőtték az orosz katonák a Kárpátokban, 1944-ben. A huszonkét éves fiút bajtársa húzta ki a halottak közül, miután látta, hogy mégis él. Bevitte a német tábori kórházba, ahol épp egy német katona lábát operálta a sebész.

A Wehrmacht orvosa mentette meg

A doktor ránézett a magyar fiúra, és azonnal abbahagyta az operációt, a fiatal tiszt sebéhez látott hozzá. Így sikerült életben maradnia Kecskés Istvánnak, aki civilben vívott és futballozott, erős volt a szervezete. Így is fél tüdejét ki kellett venni. A fiatalember hazatért Hódmezővásárhelyre, és tovább focizott, majd játékosodó volt a HMTE nevű munkáscsapatnál. Erről tudósít a Sportmúsor című hódmezővásárhelyi röplap, amely

1947. június 8-ra készült. Az újság-oldalnyi papíron olvasható Kecskés aláírással egy üdvözlő beszéd a túlvilági zöld gyepen sütkérezők egyikéhez, a HMTE elhunyt elnökéhez. „Kedves Jani bátyánk! Látunk lelki szemeink előtt, amint az égből mosolyogsz ránk, és megelégedetten szemléled fiaidnak azt az eredményét, amit a földön nem sikerült elérned.” Van itt egy vers is, amelyet D. Kovács Imre írt, egy hét versszakból álló, lelkesítő óda, említetik benne a „vízivó Gida”, majd így zárul: „Dél Bajnoka címért vasárnap megküzdünk/ Tartás össze, Gidánk, mi csak arra kérünk./Ti pedig drukker, tribünön és kívül/ Az utolsó harcra jertek segítségül.” A történelemlékönyvek hallgatnak arról, hogy hatvanegynéhány éve a futball szerelmei nem csak a labdához értettek, de fölényesen és hibátlanul kezelték az ősi magyar felező tizenkettest, a Toldi és a János vitéz versformáját.

– Apám ötvennégyben hagyta abba a focit, már nem bírta tovább – foly-

tatja a családi legendát Kecskés Ákos vásárhelyi ügyvéd. – Ezt a lapot nemrég találtuk meg, azzal az irrattal együtt, amelyik arról tanúskodik, hogy apámat „ellenforradalmi tevékenység” miatt később elmarasztalták, és 1958. május 2. után REF alatt állt. A papír szerint ugyanez történt egy másik focistával, Rácz Ferencel is, aki apámmal együtt játszott korábban a HMTE-ben, és a városban csak Potykásként ismerték. Aztán apám váratlanul mentesült a REF alól, és Potykás is.

Csak a véleményüket mondták el

Mindez akkoriban történt, amikor sorra ítélték el azokat, akik a forradalomban bármilyen szerepet vállaltak Hódmezővásárhelyen is. Rácz Ferenc a mérleggyári munkástanács elnökeként föl is szólalt azokban a bizonyos napokban, ezt több dokumentum megőrökíti. Kecskés István csak „szervekedett”. Vagyis, részt vett gyűléseken, és talán el is mondta a véleményét, úgy, ahogyan ma szokás a közélet iránt érdeklődő emberek körében. Egyikük sem volt hős, és Ákos szerint föl sem merült bennük, hogy fegyvert fogjanak. De akkor ennyi is elég volt.

Gidának és Potykásnak az volt a szerencséje, hogy Czene Mihály vásárhelyi rendőrkapitány nagyon szerette a futballt. Ajánlatot tett a két kiöregedett, de azért jó képességű futballistának: ha tovább játszanak, mentesülnek a REF alól. Rácz elfogadta, és Kecskés is ráállt, focizott a fiatalok között, harminchat évesen, fél tüdővel. Igyekezett nem azt gondolni, hogy őt most futballra ítélték, nem akarta érezni a hátán a figyelő tekintetet. Megpróbálta szeretetből csinálni. Ment is egy ideig. Akkor már családos ember volt.

– A történet számomra azért volt döbbenetes, amikor teljesen megismertem, mert velem is valami hasonló történt, csak hogy azt én már inkább bosszantó komédiaként élttem meg – mondja Ákos. – Azt tudni kell, hogy apám egészen közelről ismert egy másfajta rendőrséget is,

Kecskés Ákos a családi fényképalbumban keresi az édesapjáról készült fotókat

hiszen a nagyapám horthysta rendőrtiszt volt. Másik nagyapámék viszont az államosításig a tulajdonosai voltak a Concordia Kötszövőgyárnak, az épülete még most is megvan Vásárhelyen. Ez a családi múlt nem számított jó ajánlólevélnek még 1975-ben sem, amikor én felvételiztem a jogi karra. Fél pont hiányzott a maximumhoz, mégsem akartak fölvenni.

A kosárcsapat kétszer segített

Am ekkor a Szeolnak NBI-es kosárlabdacsapata volt, és én ebben játszottam. Amikor látszott, hogy nem vesznek föl, és az is nyilvánvaló volt, hogy mi miatt, segítséget kértem és kaptam is az egyesülettől. Elintézték, tanulhattam. Az egyetem alatt is játszottam, és ahogy elvégeztem, kértem felvételemet a kamarába mint ügyvédjelölt, de nem akartak fölvenni, és erről határozatot is kaptam. Ekkor azt mondtam, hogy jó, nekem márpedig dolgoznom kell, otthagytam a csapatot, és eljöttem Vásárhelyre egy tsz-be jogásznak. Később aztán kiderült, mégis szüksége van rám a csapatnak, kérték, menjek vissza. Én meg akkor már azt mondtam, jó, de akkor segítsenek: intézzék el,

hogy fölvegyenek a kamarába. És megint segítettek, amiért hálás vagyok nekik.

A történetet Kecskés Ákos most, lapunknak mondta el először. Én kerestem meg, miután hallottam a futballra ítélték történetét, és kíváncsi voltam, igaz-e. Az ügyvéd, miközben ideadta a REF-es dokumentumot, meg az 1947-es HMTE-röplapot, azt mondta, jó, ha kiderül egy-egy ember sorsán keresztül, milyen tudott lenni a rendszer. Ilyen volt: megbélyegezte az embert a véleménye és a családja miatt, de támogatja azokat, akik jól sportoltak, és ezzel a dicsőségét hirdették. Ugyanakkor Ákos szerint jellemző, hogy bár édesapjának – aki 1996-ig élt, épp az olimpia idején halt meg – és másoknak is lett volna 1990 után joguk ahhoz, hogy ökölbe szorított kézzel kommunisztázzanak, sokan közülük mégsem tették. Talán azért, mert elszorította őket az, hogy ki mindenki rázza az öklét az épp le-tűnő rendszerre. Vagy épp úgy gondolták, jó, hogy ez már múlt, nem kell újra földidézni. Ákos is elvégezhette a jogot, ügyvéd lehetett, és aztán sohasem háborgatták. Mintha mi sem történt volna.

Tanulság? Csak annyi, hogy sportolni érdemes. Minden időben.

BAKOS ANDRÁS

REF: rendőrhatósági felügyelet

A rendőrhatósági felügyelet, mint egyfajta bűnmegelőző intézkedés, egészen a rendszerváltásig érvényben volt Magyarországon. Nagy Mihály, a megyei rendőr-főkapitányság bűnügyi igazgatója lapunknak azt mondta, ezt az intézkedést nem a bíróság, hanem a rendőrség rendelte el, és zömmel komoly bűncselekményekért börtönt viselt emberekre, betörőkre, zsebtolvajokra rótták ki, egy meghatározott időre. Lényegesen megkönnyítette a bűnüldöző munkát. A REF-esek ugyanis nem mehettek nyilvános helyre, és a tilalmakat személyre lehetett szabni. A betörők este tíztől reggelig nem mozdulhattak ki a lakásukból, ha mégis megtették, és igazoltatás közben ez kiderült, előbb 30 napra, majd 60-ra is becsukódtak. A zsebtolvajokat Szegeden általában a Mars térről tiltották ki, nem szállhattak föl a tömegközlekedési járművekre. Akadt, aki a Széchenyi tere se tehetette be a lábát. Az „ellenforradalmi tevékenység” miatt REF-fel sújtottak számára nyilván – a tilalmakon túl – az is megalázó volt, hogy az állam a betörőkkel, tolvajokkal egy szinten kezelte őket.

Kecskés István a régi felvételen. Megtanult látni a pályán

FOTÓK: TÉSIK ATTILA